

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ВИСШ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

ул. „Цар Калоян“ № 1-а, 1000 София, тел. 986-28-61, 987-55-13,
факс 987-65-14, e-mail: VASareh@bitex.com

Висш адвокатски съвет
Изх. номер ..... 486 .....
..... 06.11 ..... 20.10 г.
ул. „Калоян“ 1А

ДО

**КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ
ВЪПРОСИ НА
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТОТО
НАРОДНО СЪБРАНИЕ
ЧРЕЗ ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
ГОСПОДИН ДАНАИЛ КИРИЛОВ**

СТ А Н О В И Щ Е

**НА ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ
СЪВЕТ**

ОТНОСНО :

**ПРОЕКТ ЗА ЗАКОН ЗА
ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА
ГРАЖДАНСКИЯ ПРОЦЕСУАЛЕН
КОДЕКС № 554-01-64/31.03.2015 г.**

Уважаеми госпожи и господа народни представители,

Висшият адвокатски съвет счита проекта за Закон за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс № 554-01-64/31.03.2015 г. за противоконституционен и несъответен на международните договори, по които Република България е страна.

С Препоръка REC (2000) 19, приета на 06.10.2000 г. на Комитета на министрите на Съвета на Европа до страните-членки, ролята на прокуратурата се разглежда единствено в системата на наказателното

правосъдие.

Намираме, че липсва необходимост да се връщаме към разрешения, които естествено отпаднаха с развитието на пазарен механизъм в икономиката и истинска състезателност и равенство на страните в правоприлагането. В мотивите към проекта не са изложени никакви доводи за ефективността на прокурора в гражданското производство, но са изложени опасения, че субекти като държавата, общините биха могли да проявят бездействие при защита на своите права. По този начин, чрез едно необлечено във факти съмнение се приема, че прокурорът би могъл да бъде онзи „супер орган“, който да коригира чрез намесата си поведението на лицата, представляващи различни държавни органи или общини. В този смисъл участието на прокурора в гражданския процес се превръща в своеобразна форма на прокурорско „настойничество“ над определени държавни органи или общини, което намираме за неприемливо. Мотивите към проекта обаче мълчат относно опасността от нарушаване на правото на процес в разумен срок чрез въвеждане на нова страна с право да прави искания, да обжалва актове на съда и да инициира редица производства. Няма икономическа оценка и на допълнителните разходи на съдилищата по деловодното обслужване на подобен процес, както и на допълнителния професионален и кадрови ресурс, който трябва да създаде прокуратурата и допълнителните разходи за нейния бюджет.

Съображенията ни да настояваме текстовете да не се приемат са следните :

I. Противоречия с Конституцията на Република България (Конституцията)

1. В нарушение на чл. 121, ал. 1 от Конституцията самата идея на законопроекта дерогира задължението на съдилищата за осигуряване на равенство и условия за състезателност между страните в процеса. Проектът снабдява една от страните с повече възможности (по съдържание и вид правни средства) за процесуална и материалноправна защита. Той създава предпоставки някои от страните в процеса да имат повече от един процесуален представител, съответно тази страна чрез прокурора да ползва за подготовката на делото целия ресурс на държавата като администрация и средства за въздействие. Прокуратурата като специализирана институция за събиране, обработка и оценка на информация, която е недостъпна на другите страни, рязко ще наруши баланса в дефинирания като състезателен процес и ще даде преимущество на страната, в чийто интерес тя встъпва. В този смисъл проектът създава

предимство за една от страните в процеса, с което влиза в противоречие с принципите на справедливия съдебен процес по чл.6, § 1 от Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи (ЕКПЧОС).

2. В нарушение на чл.17, ал. 2 и 3 от Конституцията, на прокуратурата, се предоставя възможност да ограничава правото на упражняване на частна собственост, участвайки в спорове между частноправни и/или публични и частноправни субекти. Тя ще може да препятства свободното разпореждане или обременяване с тежести на имуществото на равноправните стопански субекти и да ограничава възможността им да упражняват правата и изпълняват задълженията си по облигационни отношения, обвързващи само частноправни субекти или държавата и общините в качеството им на такива субекти.

3. Противно на чл. 19 от Конституцията, проектът ограничава правото на свободна стопанска инициатива и провежда дискриминация на стопанските субекти според техния статут на държавни, общински или други, тъй като на прокуратурата се предоставя възможност в исков процес, съответно в обезпечително производство въвн от исковия процес, да предяви чужди права без знанието и съгласието на стопанските субекти или въпреки тяхното противопоставяне. В същия порядък прокуратурата би могла да осуети сключването, изменението и изпълнението на права и задължения по граждански и търговски сделки, както и да блокира чрез жалба или протест влизането в сила на съдебни решения, чието съдържание не се оспорва от страните в материалното правоотношение.

4. В нарушение на чл. 117 от Конституцията, проектът ограничава независимостта на съдебната власт, въвеждайки като предпоставка за редовност на съдебното производство задължението за уведомяване на прокуратурата за предмета на правните спорове, повдигнати пред съда. По този начин съдът се превръща в сигнален орган, а прокуратурата в толериран участник в процеса, тъй като за никоя друга заинтересована страна на съда не е вменена подобна сигнална функция.

5. В нарушение на чл. 127, т. 6 от Конституцията, определената от основния закон възможност за натоварване на прокуратурата със специална процесуална компетентност във връзка с конкретно определени обществени отношения, се заменя с обща компетентност при свободна

дискреция на прокурора за определяне на случаите, в които неговата намеса се налага за защита на неидентифициран обществен интерес.

Именно този факт е особено опасен, тъй като предложените промени елиминират досега съществуващото положение в чл. 26, ал. 3 ГПК прокурорът да може да участва в производствата по ГПК **само в предвидените от закона случаи**. С проекта се създава възможност прокурорът да участва във всички спорове между изброените субекти, единствено по своя преценка, без участието му да бъде предвидено по конкретни проблеми (вещноправни, облигационни или др.) Така се дава свобода за неконтролируема и произволна преценка на встъпващия в делото прокурор да твърди че работи в интерес на държавата или останалите, визирани в текстовете правни субекти. Липсата на определена дефиниция на понятията „интерес на държавата“, както и много широкото тълкуване на понятието ”законни интереси на лицата” ще създаде огромно поле за произволна интервенция на прокуратурата. Би могло да се стигне до произвол и до игнориране на правата на участниците в тези производства.

II. Бележки по конкретните текстове

1. С § 1 от проекта е дадена формулировка на ал. 4 от чл. 26 , която позволява прокурорът да започва всички, предвидени в ГПК производства, в интерес на държавата, общините и граждани. Липсва легална дефиниция както в ГПК, така и в останалото законодателство, кои са гражданите, „ползващи се с особената закрила на закона”. Чрез този текст прокурорът може да започва и бракоразводни производства, дела за родителски права , както и всички охранителни и изпълнителни производства. Особено тревожна е възможността да инициира и да встъпва в търговски спорове.

Текстът би имал и много лош фискален ефект. Съгласно чл. 83, ал.1 т. 3 ГПК всички искове, заведени от прокурор са освободени от държавна такса. Чрез нововъведения способ граждани и общини могат да заобиколят изискването за заплащане на такса по искове производства, като се „уговорят” с прокурора да започне производството в техен интерес.

2. Редакцията на ал. 5 противоречи на предложената редакция на ал.4. Според ал.4 прокурорът може да **започва** абсолютно всички производства , вкл.тези, свързани с неимуществени права (тъй като няма предвидено ограничение в правомощията му), но според ал. 5 може да

встъпи в образувано от други производство само, ако то засяга „имуществени права и законни интереси“. Очевидно е, че става дума за кумулативно изискване- едновременно да защити имуществено право и законен интерес , но няма детайлизиране на понятието „законен интерес” .

3. Новосъздаваният с § 2 нов член 26а изоставя вече понятието „граждани, ползващи се от особената закрила на закона” и го заменя с понятието „лица, ползващи се с особената закрила на закона”. Както е известно, лица са както физическите, така и юридическите лица. Неясно е, кои биха били юридическите лица, ползващи се с особената закрила на закона, кой закон създава особена закрила на определен вид юридически лица. Възможността прокурорът да започва или да участва в производства в защита на частен корпоративен интерес е изцяло неприемлива и противоречи както на мястото на прокуратурата в системата на съдебната власт (чл.127, т.6 от Конституцията), така и на принципа за неприкосновеност на частната собственост (чл. 17, ал.3 от Конституцията) и принципът за равенство в процеса (чл. 121, ал.1 от Конституцията).

4. Новосъздаденият с § 2 нов член 26б предоставя възможност за жалба от страна на прокурора по всеки съдебен процес, в който той не е участвал, но счита, че засяга „имуществени и законни интереси на държавата, общините или на граждани, ползващи се с особената закрила на закона.” Въвеждането на този текст не е обвързано със задължение на съда да „съобщи” съдебния си акт на прокурора. При това положение е неясно откога тече срокът за обжалване на прокурора. От друга страна, държавата, общините или визираните в предложението граждани са участвали в процеса лично и/или чрез свои процесуални представители и са упражнили изцяло правото си на защита. Не може да съществува презумпция (въз основа на която очевидно е изработен текстът) ,че неучаствалият по делото прокурор в по-голяма степен ще защити интереса на държавата или общината от участвалия в процеса неин (на държавата или общината) процесуален представител. Текстът ще доведе до безсмислено удължаване на процеса, чрез въвеждане на нова страна след постановяване на първоинстанционния акт и ще създаде хипотези на противопоставяне между прокурора и страната, на която той уж помага или в чийто интерес обжалва.

5. С предложението се изменя и Закона за съдебната власт с уговорката, че прокурорът може да започва производства по граждански

дела и да участва в тях в предвидените от закона случаи. Текстът противоречи на всички останали текстове в законопроекта, тъй като в нито един от тях правото на прокурора да започне или да участва в производство не е обвързано с изискването то да е „в предвидените от закона случаи“. Очевидна е заблудата на вносителите, че с новопредложените текстове те създават именно такива „предвидени от закона случаи“. Това не е така. Примери за предвидени от закона случаи са например участието на прокурора по дела по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди или участие по реда на чл. 336 ГПК по дела за поставяне под запрещение. Те в тези предвидени по закон случаи законът очертава предметния обхват на делата, по които прокурорът може да участва. Не такива са предложените с оспорвания проект промени, които водят до неограничени възможности за участие на прокурора и по този начин влизат в колизия с новопредлаганата норма на чл. 145, ал.6 от Закона за съдебната власт.

Предлагаме да не бъдат приемани изменения в ГПК в смисъла, вложен в законопроект № 554-01-64/ 31.03.2015.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ:**

РАЛИЦА НЕГЕНЦОВА

